

ECOC 1/1
EDICIÓ CRÍTICA DE L'OBRA DE
JOSEP CARNER

LLIBRES DE POESIA
1904-1924

Edició de Jaume Coll

edicions
62

Biblioteca Clàssica Catalana

JOSEP CARNER

Obra poètica

ECOC 1/1

LLIBRES DE POESIA

1904-1924

Edició crítica de Jaume Coll

Edicions 62

Edició Crítica de l'Obra de Carner

ECOC 1 = E1

Obra poètica, 1896-1904

Llibres de poesia, 1904-1924

Primera edició: novembre de 2016.

Aquesta obra ha rebut una ajuda a l'edició
del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

© 2016 by Hereus de Josep Carner Puig-Oriol

© 2016 per l'edició by Jaume Coll Llinàs

ISBN (del volum E1 en conjunt): 978-84-297-7586-6

ISBN (del tom E1/1): 978-84-297-5988-4

Dipòsit legal: B. 22.227-2016

Disseny de la coberta: Albert i Jordi Romero

Fotografia: Josep Carner a Lleida el 1914

Víctor Igual: Composició fotomecànica

Andreu Rossinyol: correcció de les primeres (2008) i de les segones proves (2010)

Agnès Prats: control de les terceres (2015)

Jaume Coll: revisió de les finals (agost-setembre 2016)

Egedsa: Impressió

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

TAULA

Pla general de l'Edició Crítica de l'Obra de Carner
ECOC IX-XVI

E1/1
Introducció XVII-LVII

LLIBRES DE POESIA, 1904-1924

Llibre dels Poetas, 1904 3-103
Preliminars | LLP 1-81

Primer llibre de sonets, 1905 105-175
Preliminars | PrS 1-69

Els fruits saborosos, 1906 177-209
Preliminars | FrS 1-18

II llibre de sonets, 1907 211-279
Preliminars | SeS 1-75

Verger de les galanies, 1911 281-357
Preliminars | VeG 1-62

Les monjoies, 1912 359-424
Preliminars | Mon 1-35

Auques i ventalls, 1914 425-496
Preliminars | AuV 1-34

TAULA

La paraula en el vent, 1914 497-574
Preliminars | PaV 1-65

Bella terra bella gent, 1918 575-690
Preliminars | BeT 1-65

L'oreig entre les canyes, 1920 691-770
Preliminars | OrC 1-52

La inútil ofrena, 1924 771-954
Preliminars | InO 1-170

Índexs alfabètics 955-994

Índex de títols de poemes 957 | Índex de seccions i de grups
de poemes 973 | Índex de primers versos 975 | PrS, SeS:
Índex d'autors i títols i índex de primers versos d'homenatge
a Carner 993

Índex general 995-1006

Joseph Carner

Llibre dels Poetas

I

El sabi catedràtich de Poètica
 disertá aquella hermosa matinada,
 am veu un xich monótona y cansada,
 4 sobre la altesa estètica
 de la Musa romana.

Allí Tibullus,
 Horacis y Virgilis y Catullus
 y Propercis y Ovidis, hi vessaren
 8 els poètics caudals am qu'enriquieren
 al cel esplendorós en que lluiren.

Mes els alumnes entre tant restaren
 fent aucells de paper, mirant el sostre
 12 o entre sos brassos amagant el rostre
 entorpit per la sòn.

Oh vil col-legi!
 Profanació! Blasfemia! Sacrilegi!
 Al vespre haurán d'apèndreho
 16 amb una cantarella:
 —*Sátiras, Metamòrfosis,*
Geòrgicas, Eneida,
 Virgilius,
 20 Horaci,
 Catullus,
 Ovidi,
 Lucreci,
 24 Tibullus—.
 Las moscas
 dirán:
 —Què sabis
 28 se fan!—

- Al ultim las dotze horas ressonaren;
 clogué de prompte'ls llabis
 l'ilustre professor, sabi entre'ls sabis,
 32 y eixiren els infants contents y alegres,
 com la hermosa aureneta d'alas negras
 qu'al temps de primavera, esbojerrada,
 am cànrichs de ventura
 36 per l'infinit aixeca la volada.

[SINCR. I TEST. ANT. I POST. generals, després aparats distribuïts per cants]

♣ SINCROIA: COM.: El llibre inaugural de la poesia de Carner s'obre amb una composició que rememora els versos escrits per un infant decebut de l'ensenyança del col·legi. Si l'autor és, com sembla, el model del protagonista, els fets narrats es podrien datar entre 1894 i 1896, dels deu als dotze anys, tot i que la primera forma conservada és de 1901, quan el poeta en tenia disset.

■ MÈT.: composició anisòsil·làbica de vuitanta-cinc vv en tres cants (I: nou, dinou, vuit; II: tretze, nou; III: disset, deu), dec.labs i hex.labs ·fnins, lliurement combinats, bis.labs fnins·irrelats^{1.19-20,22,23,25,27}, però consonants^{21,24}, dos mllins consonants^{1.26,28}; truncats^{1.5,13; II.22} i l'últim vers del segon cant^{II.23}, fracció computada al següent^{III.1}, identitat de rima entre vv de cants diferents, segons l'esquema: ·ABB₁₀a₆C~CDEE₁₀ | ·DFFG~G₁₀hijk₆lmncopqrq₂ | ·D₁₀r₆RSSB₁₀t₆B₁₀ || ·A₁₀at₆BBTC₁₀b₆C₁₀d₆EED₁₀ | ·FGFG₁₀h₆HIJ~₁₀ || ~ ·AABBCDDCEFG₁₀g₆FEE₁₀gh₆G₁₀ | ·h₆FCDCFBDBD₁₀

■ SIC: I.1-5 [la caplletra desplaça i encolumna els vv a la dreta] {sense caplletra} ■ ESM.: II.1 [vers entrat] {sic} || II.23 > III.1 [on la fracció completa el vers iniciat al final de II] {sic}

♣ TEST. ANTERIOR: Pd 01/40 [68 vv, 85 LLP: I: 22, 36 | II: 20, 22 | III: 26, 27]: *Sanch Nova* (Olot), 15-IX-1901, 516-517: CL d'Olot 1901

♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

CANT I

♣ SINCROIA: SIC: I.15-18, 19-28 [conjunts de vv entrats i encolumnats d'acord amb els dos metres d'art menor, un criteri que l'autor no aplica als dotze hex.labs disseminats entre els d'art major: I.4, 30, 35] ■ ESM.: I.9-10 [sense espai int.estr., 10 vers entrat] {ant.: sic} || I.17-18 [títols en rdna.] || I.24 *Tibullus*.— || I.28-29 [sense espai int.estr., 29 entrat] {cf. lect.: I.15-28 Ø}

♣ TEST. ANT.: GENÈTIC: SUBST.: I.5 *musa* || I.9 *á la literatura qu'enaltiren*. || I.11 *al sos-tre*, || I.15-28 Ø || I.29 I.15 [vers no entrat] || *ressonaren*: || I.36 = I.22

II

- Sols un en el llindar va deturarse,
 mentres veyá allunyarse
 per la verda planura
 4 sos gojosos companys. Infant encara,
 perfumat de la falda de la mare,
 de cabells rossos y mirada pura,

no desprovist de fácil eloqüència,
 8 digué baixant la cara,
 amb una deliciosa inexperiència:
 —¿Y això es la Poesía?
 Rengle de mots enfátichs, brillant mabre
 12 sense vida y sens ánima, cadavre
 cobert de flors, que durarán un día!

¿Y ets tu la Poesía sacrossanta,
 la qu'embelleixes nostres jorns penosos,
 16 la que'ns aixeca l'esperit quan canta,
 la que'ns aixuga nostres ulls plorosos?
 ¿Tu la qu'al fort refrenas
 y al feble exaltas, la Deesa hermosa
 20 que cobreix am vel d'or las nostras penas
 y celebra am sos cants l'hora ditzosa?
 ¿Tu, tu ets l'alè de Deu?...—
 Y vers la plana
 se dirigí l'infant pensívol.

CANT II

✠ SINC.:: SIC: II.1 deturarse, [coma d'una altra família tipogràfica] ■ ESM.: II.13-14 II.10-11
 [sense espai int.estr., 14 vers entrat] {sic, II no entrat} ✠ TEST. ANT.: GENÈTIC: ·INCID. I
 SUBST.: II.1 lo || II.5, 7 Ø || II.8 II.6 cara: || II.9 Ø || II.10 II.7 Aixó y tant sols aixó es la poe-
 sía? || II.14 II.11 Y ets tu la poesía ·sacrossanta || Ø II.12 tu, la que exaltas la pregaria ayman-
 ta, || ·II.18 II.16 Tu || II.19 II.17 feble aixecas, la || II.20 II.18 que consola suaument las ||
 II.22 II.20 ·Tu ≈ Deu?... || II.23 [vg. genètic de III.1]

III

Era
 la diada amorosa y riallera.
 Flotavan armonías misteriosas;
 4 aroma blanch de gessamins y rosas
 pujava per l'espay; l'oreig jugava
 am l'ample riu que cap al mar corría;
 com somriure d'infant el cel lluí
 8 y el Sol Emperador sos raigs vessava.
 Els torrents murmuravan joguinosos;

volavan papellons per la planura
 entre las flors gemadas,
 12 sense conèixer cap assignatura;
 dantse las mans els arbres ufanosos
 gronxavan sos fullams esplendorosos,
 y las blavas onadas,
 16 de la platja tranquila
 petonavan las rocas enaspradas.

Y, camí de la vila,
 l'infant, extasiat, de la natura
 20 mirava'l bell concert, y li semblava
 que un anhel poderós el consumía:
 que per primera volta entrovirava
 la Idea Verge, fugitiva y pura,
 24 de mans creuadas y parpellas closas...
 Tremolavan sas mans, son cor glatía,
 y al camp, mitj ajegut entre las rosas,
 escrigué sa primera poesia.

CANT III

❖ SINCR.: ESM.: III.17-18 III.16-17 [sense espai int.estr.; 18 vers entrat] {espai int.estr.; 17 no entrat} || III.15 onadas {onadas,} || III.23 III.22 pura {cf. lect.} ❖ TEST. ANT.: GENÈTIC: ·INCID. I SUBST.: ·III.1 [al final del cant ant.] *dirigl* || III.2 una jornada ardenta y encisera. || III.3 misteriosas: || III.4 olor de lliris, gessamins || III.5 pe l'espai: ≈ jugaba, || III.6-8 l'ample riu cap al mar se dirigia, | y'l cel seré lluhia, | y'l astre Rey potent enlluernava. || III.10-14 III.10-13 volavan papellons d'alas dauradas | entre ·los flors gemadas: | els ·arbes ufanosos | mos-travan sos fullams e. || III.18 III.17 Y -camí ≈ vila- || III.19 III.18 l'infant || III.20 III.19 con-cert || ·III.21 III.20 qu'un || III.23-24 III.22-23 l'idea augusta, misteriosa y pura | que tant cercava en horas pesarosas... || III.25 III.24 glatía || ·III.26 III.25 rosas

LIP 2

NEGRE Y ROSA

I

Oh la selva dels poetes del amor,
 Sonrosada com las tardas del agost!

- Allí dintre de la selva, sota'ls arbres del gran bosch,
 4 Hont las rosas agitadas per el tendre ventitjol
 Van morintse corsecadas de passió,
 Mans rosadas s'afalagan entre flors,
 Bocas rosas van donantse l'una a l'altra l'abrassada
 de dos llabis— el petó,
 8 Son de pàlit marbre rosa sos esplèndits surtidors,
 Son de rosa sos follívols papellons,
 Las nereidas, las ondinas, las sirenas, ulls d'onada, cabells d'or,
 Son rosadas com galtona riallera d'infantó!
 12 El Temps passa de puntetas, sens remor;
 Sempre cantan en las brancas els dolcíssims rossinyols.
 Y las rosas vessan sempre sos aromas com encensos temptadors.
 Sota els arbres del gran bosch
 16 S'hi esllangueixen las caricias, s'hi desmayan els petons,
 Tot s'enerva, tot s'adorm...
 Oh què dolça qu'es la selva dels poetas del amor!

[SINCR. I TEST. ANT. I POST. general, després aparats distribuïts per cants]

♣ SINCRONIA: MÈT.: accentual, cinquanta-tres vv en tres cants monostròfics (I: divuit, II: disset, III: divuit), combinats lliurement i amb un nombre variable de peons tercers acabats amb un anapest de rima assonant unísona.

♣ TEST. ANTERIOR: Pd 02/6 'Dugas selvas' [52 vv (53 LLP): I, 17 (18) | II, 16 (17) | III, 19 (18)]: Mec. Col·l. privada. JFB 1902 (80, f. 1-3)

♣ COM.: La forma primitiva és potser el primer poema mecanografiat del poeta, no majuscula la primera lletra dels versos no precedits de punt, i entra algun vers, aquí indicat :: i entra tot inici de cant i estrofa, indicat ::

♣ ORT. AUT.: [cants II, III, se subratlla la discrepància gràfica a l'inici de mot o de grup isotòpic: *il/y*, absència de *h* inicial, de *-h-* intervocàlica i de *-h* precedida de *c*, també *qu'iquelquè*]

♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

CANT I

♣ SINCR.: SIC I.1-3 [la caplletra desplaça els tres primers vv] ♣ TEST. ANT.: GENÈTIC: IN-CID. I SUBST.: I.1-17 I.1-16 :: *Oh que trista es la selva dels poetas del amor!* | 2 :: *Allà dintre de la selva, sota els arbres del gran bosch, | a tot-ora s'ouen besos i murmuris i cançons, | 4 i las brancas ufanosas agitadas per el tendre ventitjol | van cantantse l'un a l'altre las dolsuras del amor.* | 6 :: *Las auellas que s'allunyan d'aquells boscos sempre en flor, | i las brisas melen-giosas, i els alegres papellons, | 8 i las queixas dels altivols i plorosos surtidors, | oh quen' cantan de misteris de las selvas del amor!* | 10 :: *Fadas ninfas i nereidas, d'uls blavosos i blanc-cos | las ondinas, las sirenas de dols càntic misterios, | 12 a tot ora van pels boscos del amor.* | 14 :: *Que paraulas febroscas que ressonan dintre'l bosch! | 14 que s'en senten de can-turias! que s'en donan de petons! | que caricias tremolosas! qu'abrassadas de passió! | 16 com hi passen las diadas, com hi passen cullint flors!* | 18 I.17 [vers entrat :::] | *que*

II

- L'altra selva Dant un día la mirava foll de por.
 Se retorcen ennegridas las alzinas d'aqueix bosch;
 Llamps feréstechs las vinclaren fins al sol;
 4 Per els ayres hi há las clapas endoladas dels voltors
 Y per terra creixen grogas argelagas y sinistres escardots.
 Grossas gotas de la pluja fujetejan ab furor
 La gran selva sadollada d'ermas pedras y escorsons;
 8 Pochs hi passen per la selva del dolor
 Y per rastre regaliman sanch y plors.
 Y'ls vells arbres se retorcen de terror
 Y las pedras se remouen esglayadas en sos llochs;
 12 Boyras negras, draps de tomba, degotejan com un plor;
 Duchs sinistres may s'aturan en sos vols,
 Sos ulls brillan en las ombras, quiets, inmòvils, únichs astres
 d'aqueix bosch,
 Y palpitan en els àmbits misteriosos tremolors.
 16 L'herba es seca, las flors mortas, l'ayre fosch...
 Oh què tristas, oh què amargas son las selvas tortuosas, solitarias,
 foscas, llargas, infinitas del dolor!

CANT II

♣ SINC.R.: ESM.: II.12 *plor* {ant.: cf. lect.} ♣ TEST. ANT.: ·INCID. I SUBST.: ·II.1 [vers entrat] || II.2 :::: Se retorcen *maleidas* las alzinas *d'aquet bosc*; || II.3 *llamps ferestechs tot ratllantlas las vinclaren fins al sol*, || II.4-5 *creixen grogas argelagas i sinistres escardots*; | :::: *per los aires sempre volan els voltors*. |· || II.6 [entrat] || *am* || II.7 *i* || II.8-9 *pochs* hi passen per la selva, per la selva del ·dolor | *sanc per rastre deixan sempre, sanc i plors...* |· || II.10-17 II.10-16 [-10 entrat] *I els vells arbres se retorcen am terror*, | *i* las pedras se somouen *esglaia-*
das en sos llocs; | 12 *els llamps creuan tot el bosc*, | *i braola sense trevas la paurosa veu dels trons*. |· | 14 :: *L'erba es seca, las flors mortas, trist el ·lloc | fosc* sempre son els àmbits,
mai hi brillan raigs de ·sol | 16 *Oh que tristas, oh qu'amargas son las selvas del dolor!*

III

- Lluny, Ovidi, lluny per sempre, miserable Anacreón!
 Aufegueuvos en las selvas temptadoras del amor;
 Y vosaltres sobre'l món
 4 Siguèu sempre mas estrelles guiadoras, Dant y Job!
 Sosteniume dins la selva del dolor!

- Tinch els brassos per la lluyta; per la pena tinch el cor;
 Maleheixo la feblesa dels poetes qu'entre el llot
 8 Se revolcan am la vesta tota xopa del vi d'or!
 Maleheixo las coronas perfumadas que's ceneixen tants al front!
 Maleheixo tots els llabis que sols saben fer petons!
 Maleheixo tots els brassos que sols saben cenyí un cos!
 12 Jo us execro, verms de terra, graps de llot!
 Sosteniume, Dant y Job,
 Dins la selva tortuosa, solitaria del dolor!
 Jo vull ayre de tempesta, llamps que ceguín, sò de trons!
 16 Si es amarga nostra vía dintre'l bosch,
 Els que hi passen en sas testas sempre hi duen astres d'or.
 Sosteniume dins la selva solitaria del dolor!

CANT III

♣ SINC. : ESM. : III.6 la *lluyta* tinch {la pena tinc} || I.E. III.12 graps [*grapats*] ♣ TEST. ANT. : GENÈTIC. : INCID. I SUBST. : III [-II i no III a l'encapçalament] || ·III.1 [vers entrat] || III.2 selvas *misteriosas* del a. || III.3-4 i vosaltres, *feume sempre de bons guías en lo mon*, | Byron, Shakespeare, Dant i Milton i el vell Job! | ·III.5 [entrat] || III.6 *Tinc els muscles* per la lluyta, || III.7 *maleeixo* ≈ *poetas*, || III.8 revolcan *mentre aixecan escumosos vasos* d'o. | ·III.9 [entrat] || *Maleeixo* ≈ *ceneixen tots els fronts!* || III.10 *maleeixo* tots els llavis || III.11 *maleeixo* || III.12 :: Jo us execro, *graps d'argila, verms de llot!* | ·III.13-15 III.13-16 [13 entrat] :: *Sosteniume dins la selva trista i fosca del dolor!* | 14 Jo vui *aire de tempesta llamps que brillin, veus de trons*. | :: *Sosteniume dins la selva trista i fosca del dolor*, | 16 Byron, Shakespeare, Dant i Milton i el vell Job! || III.16 III.17 :: Si es amarga *vostre vía dintre el bosch*, || III.17 III.18 testas *sempre duen* ≈ *d'or* || III.18 III.19 [entrat] || selva *trista i fosca* del d.

LIP 3

CANT DE POETA

I

- L'Alt Emperadó
 canta una cansó,
 mentres van cayent
 4 del blanch firmament
 las tofas glassadas
 tranquilas, pausadas,
 set días y nits
 8 seguits.

II

Cansats de neu tanta,
l'Infant y la Infanta
am tres cardenals
4 y deu generals,
prínceps, senescals,
duchs y cancellers,
magistrats severa,
8 bisbes y almoyners,
almiralls colrats,
comerciants honrats,
cónsols barrejats
12 de totas nacions,
marquesos, barons,
burgraves, ministres,
montera y farsants,
16 jotglars y cantants,
patjes y menins,
am pífans y sistres,
tabals y clarins,
20 fent grans tremolins
y cruixint de dents,
els dits amagats,
els nassos morats,
24 amb esgarrifansas
y cargolaments,
vers son rey Gontrán
se'n van.

III

Y la neu els cau
fins esse al palau;
borrallons glassats,
4 tan mal educats
que's posan arreu:

del bisbe a la creu,
 en l'acer triomfal
 8 d'un vell general,
 al bigoti espès
 d'un gentil marquès
 y d'un burgesàs
 12 al nas.

IV

Diuen a Gontrán:
 —Pregarias farán
 per tot vostre imperi,
 4 desde l'asceteri
 d'enasprat penyal,
 a la Catedral
 que bull de gentada.
 8 Aixís la nevada
 no'ns caurà com ara,
 en el nom del Pare,
 Fill y Esperit Sant,
 12 que'ns beneirán
 si el poble es fervent.
 Amén—.

V

Gontrán, destorbat
 en son cant aymat
 quan la inspiració
 4 d'Apol-lus sentía
 am més abundó,
 crida y s'enrabía;
 fa surtí al instant
 8 la Infanta y l'Infant,
 amb els cardenals,
 amb els generals,
 prínceps, senescals,

- 12 duchs y cancellers,
magistrats severos,
bisbes y almoyners,
almiralls colrats,
16 comerciants honrats,
cónsols barrejats
de totas naciones,
marquesos, barons,
20 burgraves, ministres,
monters y farsants,
jotglars y cantants,
patjes y menins,
24 am pífans y sistres,
tabals y clarins.
Y's queda Gontrán
cantant.

VI

- Set nits y set días!
Venen malaltías.
Noys y donas ploran.
4 Els captayres moren.
De flors no n'hi han.
No's veu pel voltant
ni una papellona.
8 Cadascú enrahona
a vora l'escón
de la fi del món.
Y fixa son cant
12 l'ilustre Gontrán
en uns redolins
llatins.

• SINCROIA: MÈT.: composició anisossilàbica de cent dos vv en sis cants monostròfics (I: vuit, II: vint-i-set, III: dotze, IV: catorze, V: vint-i-set, VI: catorze), pent.labs mlins i fnins, bioc bis.lab mli al final de cada cant, predomini d'apariats i tercets, un vers irrelat^{II.24}, iteració, amb variants^{I.5 a III.3; I.7 a VI.1; II.2-4 a V.8-10} i completa^{II.5-19 a V.11-25}, segons l'esquema: aabb c·c·d₃d₂ || a·a·bbbccdddeef·ghf·hhiddj·ik₃k₂ | aabbccddeef₃f₂ | aab·b·ccd·d·e·e·

aaf₅f₂ | aabc·bc·ddeeeffggg hhi·jjki·kd₂ | a·a·b·b·ccd·d·eeccf₅f₂ ■ ESM.: [vv d'inici de cant entrats, no el del primer, caplletra] || II.18 *sistres* || III.5 *arreu*; || IV.10 *Pare* || IV.14 *Amén*.— || V.1 *Gontrán* || VI.13 *ens* uns r.

♣ TEST. ANTERIOR: [sense referències] ♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

NATURA

[4-9]

LIP 4

CANTAN ELS AUCELLS

Ja ve la Primavera
d'encensos envoltada,
de rosas coronada
4 la testa rïallera.

De resplandors inonda
la natura adormida,
y passa vessant vida
8 eternalment feconda.

Las orenetas venen
volant sempre més altas;
las corgeladas galtas
12 am foch novell s'encenen.

Y la extensió infinita
del cel va asserenantse,
y'ls sers senten frisança
16 de sava que s'agita.

Salut, Reyna amorosa
de llarga cabellera!
Salut, fada encisera
20 de dits d'ivori y rosa!

L'amor infla las onas
 y ajoca las aucellas.
 Las nits s'omplen d'estrellas
 24 y'ls jorns de papellonas.

El món feixuch adora
 ta resplandor daurada.
 Salut, oh Enamorada
 28 de boca besadora!

El trist romeu te crida;
 nostre camí perfuma
 y òmplens del ví qu'escuma
 32 l'ánfora de la vida!

❧ SINCROIA: MÈT.: composició isosil·làbica de trenta-dos vv consonants en vuit estr. (quartetes encreuades), hex.labs ·fnins, segons l'esquema: ·abba | ·cddc | [...] ❧ TEST. ANTERIOR: Pd 02/68: *Vida* (Girona), 15-XII-1902, 360: "Prolegómens" || GENÈTIC: ·INCID. I SUBST.: ·1 [vers entrat] || 12 *ab* || 14 *asserenantse* || 15 *y els ≈ frissansa* || 24 *y els* ❧ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: P 22 'Primavera' [i l'òrbita: mcsP:Bar »Lc«]

LLP 5

CANTAN LAS FLORS

Aqueix matí hem sentit al despertar
 un infinit desitj d'obrirnos y embaumar
 y de llensà'l fullám sobre'l món somrisent
 4 desordenadament, esplendorosament!

Coronarèm els caps de las donzellas,
 cobrirèm las arrugas de las vellas,
 caurèm en folla pluja sobre l'infant dorment,
 8 sadollarèm de flayre las concas tremolosas,
 y alegrarèm la vida de las cosas
 desordenadament, esplendorosament!

Nostres colors magnífichs daurats, rojos y blaus,
 12 alegrarán las planas, festonarán els cims;

inondarè'm las tombas y'ls abims,
adornarè'm las golfas y'ls palaus.

Obrím els nostres càlzers, alsèm nostres aromas;
16 que'ns besi'l sol ab raig embriagador.
Morím porque gaudeixin un sol instant els homes,
morím en primavera que morirè'm d'amor.

♣ SINCROIA: MÈT.: composició anisosil·làbica de divuit vv consonants en quatre estr. (quartet: apariat mlin + sextet /e'/: apariat fní: i quartet encreuat, inici mli + quartet encreuat mli + quartet encadenat, inici fní), dec.labs i alexandrins, cesura mlin^{2-4,10} i finna^{7,8,11,12,15,17,18}, iteració completa^{4 a 10}, segons l'esquema: A₁₀A₁₂ BB₁₂ | C·C₁₀ BD₁₂D₁₀B₁₂ | EF₁₂ FE₁₀ | G₁₂H₁₀G·H₁₂ ■ ESM.: 1-2 [dec.lab i alexandri no encolumnats segons el metre a causa de la caplletra] {ant.: sense caplletra} || 5 [vers no entrat] {sic}

♣ TEST. ANTERIOR: Pd 02/69: *Vida* (Girona), 15-XII-1902, 360-361: "Prolegómens" || GENÈTIC: ·INCID. I SUBST.: 11 colors *esplèndits* daurats, ≈ *blaus* || 12 *cims*, || 13 *taparém els sepulcres y els a.* || 14 *y els palaus* || 16 *besi el*

♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

LIP 6

CANTAN LAS BRANCAS

Tremolèm, tremolèm, tremolèm
amb ansia infinita!
els punts verts ens esqueixan el sí,
4 s'enlayran y riuen.

Tremolèm, tremolèm, tremolèm!
vé la primavera!
Tornarán els ayments dantse'l bras;
8 las aus en parellas!

♣ SINCROIA: MÈT.: composició anisosil·làbica de vuit vv en dues estr. (quartets: senars irrelats mlin, parells assonants fnins·), enn.labs mlin i pent.labs fnins, iteració completa^{1 a 5}, segons l'esquema: a₃b₃c₃b₃ | a₃d₃e₃d₃; hi predomina el ritme accentual: tres anapestos als senars, dos amfibracs als parells ■ TEST. ANTERIOR: Pd 02/70: *Vida* (Girona), 15-XII-1902, 361: "Prolegómens" || GENÈTIC: ·1 [vers entrat] || 2 *ab* ■ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

LLP 7

CANTA LA FONT

- Torno a ser lliure;
 puch folgâ y riure,
 trescant, trescant,
 4 desencantada
 per una fada,
 la Primavera
 qu'estimo tant!
- 8 Torno a ser lliure;
 veníu a viure
 vora la font,
 Dora, Menalcas,
 12 Tirsi, Damón,
 Lícida, Alexis
 y Coridón.
- So confidenta
 16 sempre amatenta
 per vostras queixas,
 que ja fa sigles
 son las mateixas.
 20 Las flors rosadas
 vaig salplicant;
 las flors marcidas
 me las emporto
 24 saltironant.

❧ SINCROIA: MÈT.: composició isosil·làbica de vint-i-quatre vv en tres estr. (dos septets i una dècima, iniciats amb apariat fní-), tetr.labs fnins· i mllns, irrelats^{6,11,13,18,20,22,23}, iteració completa¹⁸, segons l'esquema: a·a·bc·c·db | a·a·efeg·e | h·h·i·j·i·k·bl·m·b ■ ESM.: 20 *rosadas*. {ant.: rosadas} ❧ TEST. ANTERIOR: Pd 02/71: *Vida* (Girona), 15-XII-1902, 361: "Prolegómens" || GENÈTIC: ·1 [vers entrat] || ·24 *saltironant* ❧ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

LIP 8

CANTAN ELS VELLs

Sas capas espessas els núvols destrían,
 perfums y canturias sentím poch a poch,
 y ahir tremolavam, las mans ens glatían
 4 y anavam a seure devora del foch.

Y s'ou de la brisa la dolsa complanta;
 las fullas primeras festívola mou.
 ¿Sentíu? Es l'aucella primera que canta.
 8 ¿Veyèu? Es el lliri primer que's desclòu.

Saltèm y que riguín nostras bocas ertas,
 saltèm y qu'espurnin els ulls apagats!
 De flors se cobreixen las planas desertas,
 12 d'estels se cobreixen els cels serenats!

Es la Primavera que'ns goreix encara
 y omple nostras galdas de petons ardents.
 Saltèm d'alegría qu'es la dolsa mare,
 16 la mare que vetlla pels infants morents!

Es la Primavera! Gojós es son día,
 rosada sa tarda, serena sa nit.
 Saltèm la rodona, saltèm d'alegría,
 20 las aus ens ho cantan, las flors ens ho han dit!

♣ SINCROIA: MÈT.: composició isosil·làbica de vint vv consonants en cinc estr. (quartets encadenats, inici fní), decl.labs cesurats, cesura fnina, segons l'esquema: A·BA·B | C·DC·D | [...]; hi predomina el ritme accentual: iambe, dos anapestos i peó tercer als vv senars; iambe i tres anapestos als parells ■ ESM.: 14 *ardents* {ant.: ardents.} ♣ TEST. ANTERIOR: Pd 02/72: *Vida* (Girona), 15-XII-1902, 362: "Prolegómens" ■ GENÈTIC: ·INCID. I SUBST.: ·1 [vers entrat] ■ 5 *complanta*, ■ 7 *Sentíu?* ■ 8 *Veyeu?* ■ 13 *primavera* ♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

LLP 9

EL POETA, *obrint la finestra*

- Primavera! Deu meu! Altra vegada
 las vellas mirarán si la cigonya
 fa niu al campanar y si floreixen
 4 l'orenga y las violas de sos testos!
 Els vells, tussint, darán una volteta
 contant historias de son temps. Las moscas
 y'ls burinots retornarán encara.
 8 Y quína pluja d'odas! En dos mesos
 no llegeixo revistas de provincias.

♣ SINCRONIA: [darrer poema del conjunt "Natura"] ■ SIC: [la cva. del títol, com una aco-
 tació teatral] ■ MÈT.: composició isosil·làbica monostròfica (novena), dec.labs ·fnins irre-
 lats, alguna assonància casual, segons l'esquema: ·ABCDEF·GHI ■ ESM.: 5 vells {ant.: sic}
 ♣ TEST. ANTERIOR: Pd 02/73: *Vida* (Girona), 15-XII-1902, 362: "Prolegómens" ■ GENÈTIC: ·1
 [vers entrat] || 1-2 *vegada!* | *Las* || 7 y *els* ♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

LLP 10

LA SANTA VISIÓ DEL POETA

- Un herbolari anomenat Cartemius
 de somriure d'infant, cara rosada,
 nas punxagut, pacíficas orellas
 4 y barba blanca com grapat de tofas,
 en un recó oblidat de la provincia
 visqué al sigle divuyt. Serfull, plantatje,
 sajolida, xicoyra, regalessia,
 8 camamilla, malví, menta, escabiosa,
 romaní, belladona, valeriana,
 cascalt, acònit, herba caixalera,
 llinosa, capilera y estramoni,
 12 fonoll, ginebra, malrubins y salvia,
 tot estava ordenat am gran carinyo
 pel diligent Cartemius, qui dos vics
 tenía solzament: polsâ am freqüencia
 16 el deliciós rapè, y escriure versos

—exámetres llatins— quan li vagava.
 Ressabis d'aquell temps de Seminari
 en que llegia d'amagat a Ovidi!

20 Cartemius ensenyava sas esparsas
 al rector y al notari, y fins a un metje
 que's donava grans ayres d'humanista
 quan el deixava en pau el seu poagre.

24 Sols exía Cartemius de la tenda
 per anà a missa y totseguit tornava.
 Ningú sos anys sabia en tot el poble:
 els més vells ja d'infants el coneixían;
 28 afinavan l'Antón y la Teresa,
 afinavan els ases y las vacas,
 però'l sabi Cartemius no's moría!

Duya la roba vella am grans esquinsos
 32 y li penjava un mocador de quadros;
 li queyan els botons —com cau la fulla,
 com cau tot lo mortal—. L'estoich Cartemius
 no'ls renovava may. Grans filagarsas
 36 li penjavan dels traus, com plor tristissim.
 Ignorava las cosas de la terra
 y perpetuament classificava.
 May parlá un mot d'amor. Llunyana y poca
 40 era sa parentela, y com Cartemius
 no tenía més qu'herbas, no solían
 cosinas y cosins, tías y oncles,
 gastar molt l'enllosat de la tendeta.

44 Un dematí de primavera, estava
 Cartemius solitari a la botiga.
 El rellotje fexuch movía'l pèndol
 am calma solemnial. La llarga quá
 48 alsava'l gos per allunyar las moscas.
 Els escarbats en professó ordenada

- passejavan al sol. Tendras veuhetas
 entonavan al lluny las becerolas.
- 52 La llum, imperial y triomfanta,
 cegava al herbolari. De gallinas
 y galls s'oïan els concerts. De joya
 refilavan canari y cadenera
- 56 en sas gavias de jonch. Se removía
 entre las herbas secas una rata.
 De las fadas-aranyas s'oviravan
 arreu arreu els fils maravellosos.
- 60 Planavan xerrotetjos d'oreneta,
 impregnats de claror. Perfúm de lliris,
 de gessamins y de clavells, lluytava
 amb el perfúm de fullas esgroguidas
- 64 y flors medicinals.
- Y'l bon Cartemius
- sentí filtrarse una gojosa sava,
 sava de frisaments y pessigollas,
 per sas venas sensatas d'herbolari.
- 68 Y aná inconscient cap al llindar. Cegava
 la llum y embriagavan els aromas.
 El bon Cartemius ovirá pla y serra,
 tot ple de clapas d'or, rosas y blancas,
- 72 sota un gran mantell blau que resplandía.

- Y entre'l poble adormit, y més enlayre
 —al cel!— y més enllá —demunt las comas!—,
 sentí palpitations, panteigs de vida,
- 76 somriures, brins de foch, himnes, murmuris;
 tremolosa d'un niu cada brancada,
 cada flor tremolosa d'una gota.
- Y li semblá que feya temps —molts segles—
- 80 vegé o pensá quelcòm semblant, en somnis,
 en alguna rondalla, en un pessebre,
 potsé en alguna descripció d'Ovidi,
 o potsé en un retaule de la iglesia.

84 Y despenjant el mocador de quadros
aixugá'ls ulls commosos que ploravan
la mort de sas noranta primaveras.

Tot de sobte, oh visió maravellosa!
88 Entre núvols d'encens y d'ambrosía
vegé una Dona resplendent, serena,
somni de tota l'Hèlada encisada,
am l'aureola d'or entorn del rostre
92 y las alas d'argent planant pels ayres.

Era una porcayrola que tindria
disset anys tot lo més, rossa, espigada,
amb esquitxos de fanch sobre'ls pellingos,
96 sorollosos esclops, sarró a la esquena,
el cos xop de suhor, els llabis grossos,
el pas descomunal —no hi era tota—,
lletja, pigada, aixerraída y bruta,
100 el nas xafat y la mirada imbècil.
—Helena, Helena! —murmurá Cartemius,
y digué agenollantse trenta exámetres.
Mes ella feu sa vía sense oirlo.

104 S'aixecá pensatiu nostre herbolari,
vergonyós, tot vermell; passá la destra
pel front, com si allunyés espessa boyra,
y tornant lentament a la botiga
108 desá en silenci'l mocador de quadros
y aná classificant serfull, plantatje,
sajolida, xicoyra, regalessia,
camamilla, malví, menta, escabiosa,
112 romaní, belladona, valeriana,
cascall, acònit, herba caixalera,
llinosa, capilera y estramoni,
fonoll, ginebra, malrubins y salvia.

♣ SINCROIA: MÈT.: composició isosil·làbica de cent quinze vv irrelats en vuit estr. (vint-i-tres, set, tretze, vint-i-nou, catorze, sis, onze, dotze), dec.labs ·fnins, algunes assonàncies, rima potser casual^{62,65,68}, truncat⁶⁴, iteració completa dels vint-i-dos noms de plantes, herbes i llavors^{6-12 a 109-115} segons l'esquema: ·ABCDEFGHIJ...

♣ ESM.: 15 *solzament*; {ant.: sic} || 26 *poble* {sic} || 34 *mortal*.— L'estoich {*mortal*—l'estoich} || 51 *entornavan al llum* [primera de les tres esmenes de la «Fe d'errates» del llibre: «A la plana 29, ratlla 10, diu: *al llum* y ha de dir *al lluny*», que no resol, però, l'error del verb] {47 entonavan al lluny} || 74 *cel*— ≈ *comas*!— {70 cel!— ≈ sic} || 75 *vida* {71 vida,} || 86-87 [sense espai int.estr.; 87 vers entrat] {81-82 sic} || 97 *grossos* {92 grossos,} || 98 *tota*— {93 sic} || 101 [vers entrat; 100-101 sense espai int.estr.] {96 no entrat; 95-96 espai int.estr.; cf. lect. 99}

♣ TEST. ANTERIOR: Pd 03/40 'Herbas y amor' [110 vv]: *Primers JF de l'Associació Regionalista L'Escut Emporità* (La Bisbal), 1903, 37-40

♣ COM.: El testimoni no consigna la puntuació final (coma, punt, punt i coma) d'una quarantena de versos: 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 25, 26, 27, 28, 29, 42 38, 48 44, 51 47, 52 48, 57 53, 59 55, 60 56, 61 57, 66 62, 70 66, 71 67, 74 70, 76 72, 77 73, 80 76, 82 77, 90 85, 94 89, 98 93, 99 94, 101 96, 106 101, 109 104, 112 107, 113 108, 114 109.]

♣ GENÈTIC: ·INCID. I SUBST.: ·1 [vers entrat] || 5 recó *ignorat* de || 6 *segle* || ·11 *llinosa* || 13, 15, 31, 47 43, 63 59, 91 86, 95 90 *ab* || 25 *missa*, || 30 *moria*. || ·30-31 [sense espai int.estr.; 31 entrat] || 32 *penjava el mocador* || ·33 *botons*, || 35-39 35 no'ls renovava may. *Llu nyana y poca* || ·59-60 55-56 *maravellous* | *planavan* || 62 58 *clavells* || 64 60 *medicinals*, ▴ y l' bon C. || 69 65 *llum*, || 71 67 *d'or* || 72-73 68-69 *resplendia* | y entre [sense espai int.estr.] || ·79 75 *temps*, || 81 Ø || ·84 79 y || 85 80 *conmos* || 88 83 *entre* || 102 97 *exámetres*, || ·103-104 98-99 [sense espai int.estr.; 104 99 entrat] || 105 100 *vermell*,

♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø

LIP 11

EPITAFI

Perque'l joyós Catullus
de cadenciosa lira
llohava sa hermosura
4 ella l'ohí somrient.
Oh Lesbia, la deessa
brillant com la guspira,
lleugera com l'onada,
8 traydora com el vent!

Y un jorn morí Catullus;
també li arribá l'hora
marcada en l'inflexible
12 rellotje de la sort,
y un cortesá al saberho
digué: —Rosa y aurora,

avuy el gran Catullus
 16 vostre poeta, ha mort—.

Y la esplendentia Lesbia,
 tot d'una recordantse
 del malhaurat poeta,
 20 digué dressant el bust,
 amb infantívol riure
 y en son espill mirantse:
 —Lo que mes me plavía
 24 d'ell, era'l gust!

♣ SINCROIA: MÈT.: composició anisosil·làbica de vint-i-quatre vv en tres estr. (octaves), hex.labs fnins· i mlins^{4,8,12,16,20,24}, tetr.lab a l'últim vers, que desfà l'isosil·labisme, senars irrrelats, parells consonants^{2,6 i 4,8}, iteració i rima casual en posició irrrelata^{12 9,35}, segons l'esquema: a·b·c·d·e·b·f·d₆ | a·g·h·i·j·g·a·i₆ | k·l·m·n·o·l·p·n₄ | ESM.: [sense espais int.estr.] {ant.: sic} || 16 mort.— {sic} || 17 Lesbia {cf. lect.} || 24 gust!— {cf. lect.}

♣ TEST. ANTERIOR: Pd 01/62 'Delia': Auba, xi-1901, 6 || GENÈTIC: ·INCID. I SUBST.: ·1 [vers entrat] || Perque l' brillant C. || 2 en una poesia || 3 sa bellesa || 4-8 gojosa somrigué, | mes mai pogué l poeta | rublí la seva aimia | de la brillanta flama | d'amor que l'encengué. || 14 digué confós: —Senyora, || 17 Delia || 19 poeta || 20-21 digué ab desdeny injust | alsant sa hermosa testa || 23-24 —¡Ha mort! ¡Pobre poeta! | ¡Tenia molt bon gust!—

♣ TEST. POSTERIOR EN LLIBRE: Ø